

PRIMER CONGRÉS INTERNACIONAL JOVENTUT I SOCIETAT

Joventut i Risc. Unes relacions ineludibles?

Girona, 18-20 de juny de 2009

CONDUCTES DE RISC DELS/LAS JOVES DE BARCELONA CIUTAT I ÀREA METROPOLITANA. PROJECTE YAGISS- BARCELONA

Jordi Simon – jordisl@blanquerna.url.edu

Elisabeth Alomar – elisabethak@blanquerna.url.edu

Inés Aramburu – inesaa@blanquerna.url.edu

Carles Pérez Testor – carlespt@blanquerna.url.edu

Clara Valls – claravv@blanquerna.url.edu

Grup de Recerca Parella i Família. *Facultat de Psicologia Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna. Universitat Ramon Llull.*

Secció temàtica: Risc, salut i joves.

Paraules clau: Joventut, conductes de risc, jove-adult, diferència entre sexes, edats i nivells d'estudi

Resum - abstract:

En aquesta comunicació presentem els primers resultats de l'estudi del projecte YAGISS-Barcelona pel que fa referència als comportaments de risc dels joves d'entre 20 i 30 anys estudiats a través de la Risk Taking Behavior Scale. De les conclusions cal destacar el baix índex de risc de la població estudiada enfront d'una alta pràctica d'alguns comportaments de risc concrets. Es constata també: la relació existent entre sexe i risc o entre risc i edat, les igualtats i diferències

Universitat de Girona

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Universitat de Lleida

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

En conveni amb:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Social i Ciutadania
Secretaria de Joventut

ac agència catalana
de la joventut

entre els comportaments de risc entre homes i dones i per acabar també es descriu la relació entre el risc i el nivell màxim d'estudis. El web general del grup YAGISS Europa on es poden llegir resultats d'altres països i estudis transculturals es pot trobar a: <http://www.yagiss.de>

DESENVOLUPAMENT DE LA COMUNICACIÓ

La intenció d'aquesta comunicació és presentar les conductes de risc dels/les joves barcelonins/es i explorar si s'observen diferències en funció del sexe, de l'edat, de l'ocupació i d'altres variables socio-demogràfiques.

La recerca que presentem s'inclou en el projecte YAGISS Barcelona, el qual forma part del projecte europeu: "Young Adults in Germany, Italy, Sweden and Spain (YAGISS). Els participants són: La Ludwig-Maximilians-University de Munic (LMU), la Universitat Cattolica del Sacro Cuore, la Göteborgs universitet i el Grup de Recerca de Parella i Família de la Universitat Ramon Llull. L'objectiu del projecte és estudiar la vida dels que anomenem joves-adults.

La mostra recollida l'any 2008 està formada per 520 joves que viuen o treballen a la ciutat de Barcelona, 303 (58,3%) dels quals són noies i 217 (41,7%) nois. Tots els/les joves tenen edats compreses entre 20 i 30 anys, concretament 345 (66%) tenen entre 20 i 25 anys i 175 (33,7%) d'ells tenen entre 26 i 30 anys. Un 91% de participants declaren tenir nacionalitat espanyola.

L'instrument utilitzat per a mesurar les conductes de risc és una versió modificada de la Risk Taking Behaviour Scale (J. J. Arnett, 1996¹) creada per Jeffrey Arnett, com una eina per a poder estudiar la transició a l'adulthood. L'escala està formada per 14 ítems en els que els participants responen a qüestions relacionades amb les conductes de risc.

---

1 Arnett, J. J. (1996). Sensation seeking, aggressiveness, and adolescent reckless behavior. *Personality and Individual Differences*, 20, 693-702

Els enquestats responen:

Resposta	Valor
Cap vegada	1
Una vegada	2
De 2 a 5 vegades	3
De 6 a 10 vegades	4
Més de 10 vegades	5

El valor mínim de l'escala és de 14 i el màxim és de 70.

La consistència de l'escala mesurada a través de l'alfa de Crombach és de 0,75.

RESULTATS DE BARCELONA I ÀREA METROPOLITANA.

Pel que fa referència al conjunt de la mostra, veiem que $\bar{X} = 22,8$ i es situa a la part baixa de l'escala, de la que el punt central és **42**. Les dades agrupades en intervals regulars són:

Índex de risc	Percentatge
Baix	79.3%
Moderat	18.9%
Alt	1,6%
Extrem	0,2%

Observem que gairebé el 80% de la mostra es situa en la franja de baix risc. La taula de mitjanes de les freqüències ordenada de major a menor dels ítems de l'escala és:

Conducta de risc	Mitjana aritmètica
Emborracharse	3,05
Violar las reglas de tráfico	2,21
Fumar hachís o marihuana	2,19
Tener relaciones sexuales sin protección	2,10
Conducir a más de 140 kilómetros por hora	1,97
Conducir bajo el efecto del alcohol y/o drogas	1,56
Tener relaciones sexuales con alguien a quien apenas se conoce	1,47
Llevarse algo de una tienda sin pagar	1,38
Consumir otro tipo de drogas	1,25
Hacer una dieta dràstica	1,30
Participar en actos vandàlics	1,14
Participar en carreras peligrosas de coches o de motos	1,08
Tomar pastillas (drogas de diseño)	1,08
Tomar anabolizantes para practicar deporte	1,05

L'activitat de risc que més puntuació té és la d'emborratxar-se amb una mitjana de 3 sobre 5 punts, això voldria dir que els joves enquestats s'han emborratxat entre dues i cinc vegades al llarg de l'últim any i en segon lloc tindriem els joves-adults han infringit durant l'últim any més d'una vegada les normes de tràfic, les mateixes vegades que han fumat haixix o marihuana. També veiem que algunes de les conductes tendeixen a 1 són, per tant, conductes que no es practiquem gairebé mai.

Dels percentatges en destaquem els valors següents:

- Un 26,9% dels joves s'ha emborratxat més de 10 cops en el darrer any.
- Un 23,3% de joves ha fumat marihuana o haixix entre 6 i 10 cops en un any
- Un 56,7% dels joves no ha fumat marihuana o haixix en el darrer any.
- El 94,8% del joves enquestat no ha pres pastilles durant els últims 12 mesos.
- L'11,2% dels joves que han conduït a més de 140 km/hora ho han fet en més de 10 ocasions en últim any.
- Un 20,8% joves que no han respectat les normes de transit ho han fet entre 6 i 10 vegades en aquest últim any.

- un 18,7% ha fet dietes dràstiques, com a mínim un cop durant els últims 12 mesos.
- Un 25,8% dels enquestats ha mantingut relacions sexuals amb persones que gairebé no coneix en més d'una ocasió en el darrer any.

Per sexes observem diferències en les puntuacions de l'escala de risc entre dones i homes, obtenint els homes una puntuació major.

Sexe	Mitjana
Dones	21,1
Homes	25,3

Al calcular la T d'Student, el grau de significació és menor a 0,005 és a dir hi ha relació entre el sexe i les conductes de risc.

Hi ha diferències en les activitats de risc més practicades segons el sexe.

Activitats de risc més comunes de les dones	Activitats de risc més comunes dels homes
Emborracharse $\bar{X} = 2,94$	Emborracharse $\bar{X} = 3,20$
Fumar hachís o marihuana $\bar{X} = 2,14$	Violar las reglas de tráfico $\bar{X} = 2,71$
Tener relaciones sexuales sin protección $\bar{X} = 1,93$	Conducir a más de 140 kilómetros por hora $\bar{X} = 2,48$
Violar las reglas de tráfico $\bar{X} = 1,86$	Tener relaciones sexuales sin protección $\bar{X} = 2,35$

Destaquem que fumar haixix o marihuana apareix com a activitat de risc més comuna entre les dones i no apareix entre els homes, col·lectiu en el que si que apareix conduir a més de 140Km/h.

L'edat és un altre factor que s'utilitza com a variable independent en els estudis de joventut. En aquest cas hem agrupat als enquestats en un primer interval que va dels 20 als 25 anys, ja que això ens permetrà, a posteriori, comparar-ho amb altres estudis de joventut que utilitzen la mateixa franja d'edat. La taula resultant és:

Interval d'edat	Mitjana
20-25 anys	23,6
26-30 anys	21,3

S'observa una mitjana més gran en la franja d'edat més jove i al calcular la T d'Student ens indica una correlació entre els comportaments de risc i l'edat, concretament el grau de significació és de 0,001.

Entre els comportaments de risc més comuns, trobem poques diferències en relació a l'edat i podríem concloure que independentment de l'edat, les activitats de risc que és practiquen són similars si ens atenem a la següent taula que ens mostra les 4 activitats de risc més comunes segons la franja d'edat.

Activitats de risc més comunes dels joves d'entre 20-25 anys	Activitats de risc més comunes dels joves d'entre 26-30 anys
Emborracharse $\bar{X}=3,29$	Emborracharse $\bar{X}=2,57$
Conducir bajo el efecto del alcohol y/o drogas $\bar{X}=2,38$	Tener relaciones sexuales sin protección $\bar{X}=2,12$
Violar las reglas de tráfico $\bar{X}=2,29$	Violar las reglas de tráfico $\bar{X}=2,06$
Tener relaciones sexuales sin protección $\bar{X}=2,09$	Conducir a más de 140 kilómetros por hora $\bar{X}=1,92$

Degut a l'allargada limitada d'aquesta comunicació, no és poden analitzar totes les possibles variables que poden influir en les conductes dels joves-adults a Barcelona i per això acabarem amb la incorporació de la variable nivell màxim d'estudis, que dona lloc a la taula següent.

Nivell màxim d'estudis	Mitjana
Educació Primària/Educació General Bàsica	21,40
Educació Secundària Obligatòria/Graduat escolar	23,28
Batxillerat/BUP/COU	23,83
Cicles formatius de grau mig / FP1	23,91
Cicles Formatius de grau superior / FP2	24,50
Diplomatura o carrera tècnica	22,65
Llicenciatura	21,36
Postgrau/Màster/doctorat	19,08

Les diferències més grans de puntuacions les tindríem entre els enquestats que diuen haver realitzat estudis de cicles formatius d'FP2 amb $\bar{X}=24,50$ i els que declaren haver completat un Postgrau/Màster/doctorat amb $\bar{X}=19,08$. Veiem, però puntuacions properes entre els estudiants de Batxillerat, FP1 i ESO.

Cal destacar que cap dels enquestats va declarar no tenir cap estudi.

CONCLUSIONS

Tenint en compte que l'objectiu de la comunicació era presentar l'estudi i descriure uns primers resultats, és difícil extreure'n moltes conclusions. Malgrat això podem concloure que:

- A nivell global els joves entre 20 i 30 anys presenten un baix índex de conductes de risc però si s'examinen per tipus de conductes veiem que el consum d'alcohol obté un índex bastant notable.
- Al mirar els comportaments amb més detall trobem pràctiques que percentualment poden ser preocupants, com per exemple que el 26,9% dels joves s'ha emborratxat més de 10 cops en el darrer any entre d'altres. També trobem pràctiques, que a priori semblen típiques de joves, que gairebé no és donen, com per exemple prendre drogues de disseny o participar en actes vandàlics.
- Hi ha diferències entre homes i dones tant pel que fa referència a l'índex global que veiem més alt en homes que en dones, hi també en les conductes de risc més freqüents.
- Com més joves són, més puntuació obtenen en l'escala de risc, però els tipus de comportaments es mantenen estables.
- L'accés a estudis solament comporta grans diferències si comparem llicenciatures i doctorats amb la resta d'estudis però l'índex de risc és manté bastant constant si comparem la resta d'estudis. Així veiem que no hi ha una gran diferència entre les persones que cursen FP o les que cursen ESO.

Finalment, no voldríem acabar aquest escrit sense apuntar alguns reptes que plantegem per al futur i que es concreten en dissenyar plans d'intervenció per a la prevenció.